

Szálinger Balázs
Al-dunai álom

*A valósággal való egyezés nem a véletlen műve.
Hanem a költői képzeleté.*

Negyedik nap,

csípős reggel. Gigiék elmentek, holnap jönnek. Először vagyunk itt egyedül. *Astrakhan* nevű ukrán szállítóhajó eszi a vizet fölfelé, se áru, se ember. Nagyon lassú, és csak tíz perc múlva, amikor beér a Kazánba, érik el a partot a hullámai. Vihart idéző hullámcsapkodás a stég alatt.

A víz fölött szálló jégmadár. Nem tudom, láttam-e már valaha, talán egyszer a Tisza-tó mocsaraiban, de lehet, hogy akkor csak képzeltem. A Tisza-tó érdekes reciprok világ: nem a szigeteknek van nevük, hanem az utaknak, átjáróknak, csatornáknak. Mint egy városban. Hiszen logikus, a Tisza-tó is ember alkotta táj.

A mostani jégmadárral együtt már jókora a madárrajunk, vadkacsa, billegető, fecske, veréb, rozsdafarkú, cinke, tengelic. Nincs köztük egy igazán különleges madár sem, mégis, mivel maga a vidék különleges, valahogy máshogy természetesek itt a madarak is.

Bolgár, ukrán, román. Ha meginnánk egy felest minden magyar hajónál, nem rúgnánk be soha. Beszűkültünk, megsüppedtünk, kicsik letünk, magunknak valók és nem kíváncsiak. Mit

szólna ehhez Ódry úr a Dunasoron, a Mahart-iroda előtt?

Hans Christian Andersen dán meseköltő 1841-ben érkezett Magyarországra, hajón, délről. Orsován neki is le kellett ülnie a Balkánról érkezők számára kötelező tíznapos vesztegzárat. *„Alapjában véve mindnyájan quarantaine-ben élünk ezen a világon, amíg engedélyt nem kapunk a nagy égi utazásra”*, írta ehhez képest normálisan. Egész Pestig utazott, a környékre vonatkozó egyik legszebb megállapítása pedig ez: *„Néhány hivatalnok latin nyelven beszélgetett, s ez arról tanúskodott, hogy immár Magyarországon vagyunk.”*

Latin nyelven beszélni, azt még elhiszem, de... beszélgetni?

Wilhelm Richter német utazó három évvel később járt Orsován, szintén az Allion alatti karanténban kezdte. Egész derűsen ír a bezártságról, a vesztegzárba ételt szállító vendéglő magyaros konyhájáról, a tetvészésről mint általános unaloműzésről, az udvar többméteres falain át kívülről benyúló szőlőről, a bejáró orvos gondterhelt képéről és a „germanizálódott” román mosónőről. A Vaskapuról pedig azt írja, *„egyben Európa kapuja is, amelyet a természet épített, egészen eltérő életkörülmények választópontja, amelyek oly kirívóan különülnek el egymástól,*

hogy az Orsovából Schela Cladoveibe vezető utacska egészen más világba juttatja el a vándort”.

Szagatottan szól a Kossuth rádió. Nem hallom tisztán, min mesterkedik éppen a migráns.

Harcos Bálint hív kora reggel. Éppen a stégen állok, említem neki ezt a hajós megfigyelést. Azt mondja, természetesen ezek a hullámzások a történelemben, jelenleg épp az angolok élik át a leglátványosabb zsugorodást. Bálinttal nem lehet húsz perc alatt beszélni, ráadásul mindvégig izgalmas. Visszakapott régi barát, meg sem érdemlem.

Visszaülök dolgozni. Néha hátranézek, át a szűnyoghálós ajtón. Alszik még. Bemegyek hozzá öt-öt másodpercre, és jövök is vissza szenvedni a Puccini-darabbal. Amitől folyton elkalandozom.

Gyöngyszemeket találok. Volt egy osztrák–török háború 1735–1739 között, aminek a vége igen érdekesen, sőt viccesen alakult Orsova szempontjából. Az 1739-es belgrádi békében Törökország megtarthatta Szerbiát, Ausztria pedig a Bánságot, Orsova nélkül. A város esetében a béke úgy rendelkezett, hogy az török birtok marad, ha a törökök a Csernát, ami Orsovától keletre folyt a Dunába, egy éven belül átvezetik a város mögött úgy, hogy azt nyugatról kerülje meg. Azaz vágják át a hegyet,

és amit el tudnak keríttetni maguknak a Csernával, azt megtarthatják. A vállalkozás nem sikerült, Orsova Bécsé maradt, és ennek nem biztos, hogy a török mérnökök bénasága volt az oka. „*A törökök legfőbb országbirája, Mustafa Effendi a Csernát a kijelölt irányban ugyan lecsapolni nem, de az arra utalványozott összegek nagy részét erszényébe szivárogtatni igen is értette*”, írja Boleszny Antal orsovai plébános az Al-Duna-könyvében. Hullámzások. Ez már nem az a fickós, leszegett fejű török vezetés, itt már az volt a fontos, hogy a gyerek jó iskolába járjon és mindene meglegyen.

Tényleg, hollót is láttunk! Először láttam hollót a szabadban.

Nem lesz egyszerű ez a Puccini. Ilyenekkel játszom el az itteni időmet. És sehogyse lesz meg őszre a kötetnyi vers. És már látszik a következő feladat is, a Puccini utáni. Pedig a vers a leg.

Hétvége van, ez pedig ilyenkor üdülőövezet. A második szomszédban fiatalok. Rettenetes zene, hatalmas hangerő, a szerb oldalról visszaverődik a *manele*, ahogy alkonyodik. Sajnos nem tudunk válaszolni rá. Egy manelés vagányból mit váltana ki a Sex Pistols? Nehéz a manelét körülírni. Van benne halvány olasz pop, törökös hússütőpop, hegyi etnó, az alkotók egyszerre humoros vagányok, kőkemény,

a testi küzdelemre bármikor kész férfiak, és egyszerre anyuka kedvencei, érzelmes, mafla mackók virágos ingben, akik bármikor elsírhatják magukat, ha eszükbe jut egy korhadtt fakereszt. Ez a kettősség szinte általános az előadónál. A Sex Pistols pedig nem érzelmes és nem szép, hanem csúnya.

Zsugorodás, mindegyekvagyunk-állapot, ráadásul folyamatként, azaz egyremindegyebbekvagyunk-állapot. A feloldódással elvileg nem is lenne gond, mert természetes. Az ember maga az, ami nem természetes a globalizációban, mert küzdeni akar, célt akar, és hosszabb távon nem elviselhető, hogy csak rövid távú célokat kap (új telefon, új ház, új munka). A globalizációban pedig vagy nincsenek történések, vagy nem látható át világosan a világ iránya. Az eseménysorok nem megrázóak, a valós kiszögellések csak nagyobb távlatlaltal, később látszanak. Amikor már azok is mindegyé múlnak. Globalizáció alatt nincs nép vagy ország, ami saját irányt választhat – még ha el is akarja hitetni magával, hogy saját utat jár. Globalizáció alatt unalmas víztározó lesz a történelem folyamából. Ki tudja, mi engedődik át a zsilipen túlra a mai életünkből, akár a Kossuth rádió tegnapi vagy mai ricsajából, és ki tudja, odaát valóban nyugodt alföld van-e és csendes szigetek.

Közben pedig hajók, hajók, hajók.

MAGVETŐ
KÖNYVKIADÓ ÉS KERESKEDELMI KFT.
www.magveto.hu
www.facebook.com/magveto
magveto.kiado@lira.hu
Felelős kiadó Dávid Anna

Készült a Gyomai Kner Nyomda Zrt.-ben,
a nyomda alapításának 138. esztendejében, 2020-ban.
A Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének
tagja.
Felelős vezető: Csöndes Zoltán vezérigazgató
www.gyomaikner.hu

Felelős szerkesztő Turi Tímea
Kézirat-előkészítő Tomka Eszter
Korrektor Losoncz-Kelemen Emese
Műszaki vezető Takács Klári
A borító Oszlanczi Zsófia fotójának
felhasználásával készült
A könyvet Pintér József tervezte
Kiadványszám 9080
Minion betűtípusból szedve
ISBN 978 963 14 4005 8